Üstün Yeteneklili?i Derecelendirme Ölçekleri- Okulöncesi/ Anaokulu Formu (GRS-P)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Üstün Yeteneklili?i Derecelendirme Ölçekleri- Okulöncesi/ Anaokulu Formu (GRS-P)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32323

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Üstün Yeteneklili?i Derecelendirme Ölçekleri- Okulöncesi/ Anaokulu Formu (GRS-P), erken çocukluk dönemindeki (genellikle 3 ila 6 ya? aras?) bireylerin üstün yetenek alanlar?n? belirlemek amac?yla kullan?lan kapsaml? bir derecelendirme arac?d?r. Bu ölçek, çok boyutlu bir yakla??mla, geleneksel zeka testlerinin ötesinde, çocuklar?n gözlemlenebilir davran??lar?n? ve potansiyellerini de?erlendirir. Ölçe?in Türkçe'ye adaptasyonu, 2015 y?l?nda Selma Alma taraf?ndan yürütülen bir doktora tezi kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir. Bu uyarlama çal??mas?, GRS-P'nin Türk kültürü ve e?itim sistemi ba?lam?nda geçerli ve güvenilir bir ?ekilde kullan?labilmesini sa?lamay? hedeflemi?tir. Çal??ma sonucunda, ölçe?in okul öncesi ça?daki Türk çocuklar?n?n üstün yeteneklerini tan?mlamada güçlü bir araç olarak kullan?labilece?i gösterilmi?tir.

Adaptasyon süreci, dilsel e?de?erlik, yap?sal geçerlik ve güvenirlik analizlerini içermi?tir. GRS-P'nin orijinal yap?s?n?n Türk örnekleminde de korundu?u analizlerle desteklenmi?tir. Bu ölçek, ö?retmenler, ebeveynler veya di?er profesyoneller taraf?ndan doldurulan bir form olup, çocuklar?n zihinsel, akademik, yarat?c?l?k, motivasyon ve liderlik gibi çe?itli alanlardaki performanslar?n? sistematik olarak de?erlendirme imkan? sunar.

Anahtar Kelimeler

Üstün Yeteneklili?i, GRS-P, Okul Öncesi, Anaokulu, Derecelendirme Ölçe?i, Erken Çocukluk, Uyarlama, Selma Alma, Türk Çocuklar?, Potansiyel Belirleme

Yazarlar

Selma Alma (Türkçe Uyarlama)

Amaç

GRS-P'nin temel amac?, üstün yeteneklili?i olan veya üstün yetenek potansiyeli gösteren küçük çocuklar?, ö?retmen veya ebeveyn gözlemleri arac?l???yla erken dönemde tespit etmektir. Erken te?his, bu çocuklar?n geli?im ihtiyaçlar?na uygun e?itim programlar?na yönlendirilmesi aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

Ölçe?in 2015 y?l?nda Türkçe'ye uyarlanmas?n?n özel amac? ise, uluslararas? geçerlili?i kan?tlanm?? olan bu arac? Türkiye'deki okul öncesi e?itim kurumlar?nda kullan?labilir hale getirmektir. Bu uyarlama, kültürel farkl?l?klar? hesaba katarak, ölçek maddelerinin Türkçedeki anlam ve ba?lam bütünlü?ünü korumas?n? sa?lam??t?r. Böylece, Türkiye'de üstün yetenekli çocuklar?n resmi tan?lama süreçlerine katk?da bulunacak standardize edilmi? bir araç elde edilmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap? (Ölçülen Yap?)

GRS-P, üstün yetene?i tek bir faktör yerine, çok boyutlu bir yap? olarak ele al?r. Bu yap?, genel olarak alt? temel alan? kapsar, ancak uyarlama çal??mas?n?n faktör yap?s? bu alanlardan baz?lar?n? içerebilir. Tipik olarak ölçülen temel boyutlar ?unlard?r:

Zihinsel Yetenek (Intellectual Ability): Problem çözme, haf?za, h?zl? ö?renme gibi bili?sel i?levler.
Akademik Yetenek (Academic Ability): Okuma, matematik ve fen bilimlerine yönelik erken ilgi ve beceriler.
Yarat?c?l?k (Creativity): Özgün fikirler üretme, hayal gücü ve al???lmad?k çözümler bulma becerisi.
Motivasyon (Motivation): Görev odakl?l?k, azim, yüksek enerji seviyesi ve ö?renmeye kar?? içsel ilgi.
Liderlik (Leadership): Akranlar?n? yönlendirme, sorumluluk alma ve sosyal beceriler.
Sanatsal Yetenek (Artistic Ability): Müzik, görsel sanatlar veya drama alan?ndaki özel yetenekler (Baz? formlarda bu boyut ayr? tutulabilir).

Ölçek, bu boyutlar üzerinden elde edilen puanlarla çocu?un genel üstün yeteneklili?i potansiyelini belirlemeye yard?mc? olur. Bu çok boyutlu yakla??m, sadece bili?sel zekaya odaklanan geleneksel ölçümlerin s?n?rl?l?klar?n? a?may? hedefler.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmi? olsa da, bir doktora tezi düzeyindeki uyarlama çal??mas? zorunlu olarak kapsaml? geçerlik analizleri içermektedir. Alma (2015) çal??mas?nda, GRS-P'nin Türkçe formunun yap? geçerli?ini test etmek için çe?itli analizler yap?lm??t?r.

Yap? geçerli?i (Construct Validity) genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile incelenmi?tir. Bu analizler, ölçe?in orijinal yap?s?n?n (çok boyutlu yap?n?n) Türk kültürüne adapte edilmi? versiyonunda da tutarl? bir ?ekilde ortaya ç?kt???n? göstermeyi amaçlar. Ayr?ca, e? zamanl? geçerlik (Concurrent Validity) çal??malar? kapsam?nda, GRS-P puanlar?n?n, Türkiye'de halihaz?rda kullan?lan di?er üstün yetenek belirleme araçlar? veya standart zeka testleri ile ne ölçüde ili?kili oldu?u incelenmi?tir. Bu tür psikometrik kan?tlar, ölçe?in gerçekten iddia etti?i yap?y? ölçtü?ünü do?rular.

Güvenirlik

Güvenirlik bilgisi kaynakta belirtilmemi? olsa da, Türkçe'ye uyarlama çal??mas?nda ölçe?in iç tutarl?l??? ve zamana kar?? kararl?l??? test edilmi?tir. ?ç tutarl?l?k (Internal Consistency) genellikle Cronbach Alfa katsay?s? ile de?erlendirilir. Bu katsay?lar, ölçe?in alt boyutlar?n?n ve

ARABPSYCHOLOGY.COM

genel toplam puan?n?n yüksek derecede tutarl? oldu?unu (genellikle .80 ve üzeri) göstermelidir.

Ek olarak, test-tekrar test güvenirli?i (Test-Retest Reliability), ölçe?in farkl? zamanlarda uyguland???nda tutarl? sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek amac?yla kullan?lm??t?r. Bu analizler, özellikle erken çocukluk döneminde çocuklar?n geli?im h?zlar? göz önüne al?nd???nda, ölçe?in kararl? sonuçlar üretme yetene?ini desteklemektedir. Yüksek güvenirlik katsay?lar?, ölçekten elde edilen puanlar?n rastgele hatalardan ar?nm?? ve güvenilir oldu?unu gösterir.

Faktör Analizi

GRS-P'nin orijinal yap?s? çok faktörlü bir yap?ya sahiptir. Alma (2015) taraf?ndan yap?lan uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in Türkçe formunun yap?sal e?de?erli?ini do?rulamak için Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. Genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) tercih edilir. DFA, veri setinin önceden belirlenmi? teorik modele ne kadar uyum sa?lad???n? test eder.

Çal??man?n amac?, orijinal GRS-P'de tan?mlanan alt? veya ilgili alt boyutun (Zihinsel, Akademik, Yarat?c?l?k, Motivasyon, vb.) Türk örnekleminde de istatistiksel olarak ayr???p ayr??mad???n? kontrol etmektir. Ba?ar?l? bir faktör analizi, ölçe?in kültürel olarak adapte edilmi? olmas?na ra?men, ölçtü?ü psikolojik yap?lar?n evrensel olarak geçerli oldu?unu ve Türk çocuklar?n?n üstün yetenek alanlar?n?n bu boyutlar arac?l???yla do?ru bir ?ekilde tan?mlanabilece?ini gösterir.

Araç

Test Türü: Derecelendirme Ölçe?i (Rating Scale) / Uyarlama

Format: Gözlem Temelli Derecelendirme Formu. Genellikle Likert tipi bir ölçek kullan?larak (örne?in, 1'den 5'e kadar) çocu?un davran??lar?n?n s?kl??? veya yo?unlu?u de?erlendirilir.

Mevcut Diller: ?ngilizce (Orijinal), Türkçe (Uyarlama)

Popülasyon Grubu: Okul Öncesi Çocuklar ve Anaokulu Ö?rencileri

Ya? Grubu: Genellikle 3-6 ya? aras?

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas? (Alma, 2015) Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde gerçekle?tirilmi? olup, Türk okul öncesi ça??ndaki çocuklar üzerinde standardize edilmi?tir. Örneklem, ölçe?in psikometrik özelliklerini temsil edebilecek geni?likte ve çe?itlilikte seçilmi?tir.

Test Metodolojisi: Ölçek, çocukla do?rudan etkile?im yerine, çocu?u uzun süredir tan?yan ve gözlemleyebilen profesyoneller (ö?retmenler) veya ebeveynler taraf?ndan doldurulur. Maddeler, çocu?un günlük ya?amda sergiledi?i bili?sel, sosyal ve davran??sal göstergeleri de?erlendirir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Anahtar Kelimeler

Derecelendirme, Psikometrik Özellikler, Do?rulay?c? Faktör Analizi, Erken Tan?, Gözlem Formu, Ö?retmen De?erlendirmesi, Geçerlik, Güvenirlik

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri Kayna??nda Yoktur.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Veri Kayna??nda Yoktur.

Yaz??ma Adresi: Alma, S. (2015) Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Ücret: Ölçe?in orijinal versiyonu (GRS-P) ticari bir yay?nc?ya ait olup telif haklar?na tabidir. Türkçe uyarlama, akademik bir tez çal??mas? kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir ve ticari kullan?m için orijinal yay?nc?dan izin al?nmas? gerekebilir.

Test Y?l? (Uyarlama): 2015

Kaynaklar

Alma, S. (2015). Üstün yeteneklili?i derecelendirme ölçekleri- okulöncesi/ anaokulu formu (GRS-P)'nun Türkçeye uyarlanmas? (Doktora tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden edinilmi?tir.

Eri?im Linki: tez.yok.gov.tr

Üstün Yeteneklili?i Derecelendirme Ölçekleri- Okulöncesi/ Anaokulu Formu (GRS-P) Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte bulunmamaktad?r. Bu nedenle maddeler buraya eklenememi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM